ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓު

[2022] SC 33

2022/SC-A/44

ޝަރީޢަތް ނިމުނުގޮތް

އާމިނަތު ޝިދުހާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް

އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު މުއްތަޞިމް އަދުނާން

ފަނޑިޔާރު މަޙާޒް ޢަލީ ޒާހިރު

ފަނޑިޔާރު ޙުސްނުއް ސުޢޫދު

ނިމުނު ތާރީޚު

31 މޭ 2022

އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ޤަޟިއްޔާ

2022/HC-B12/40

އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް

އާމިނަތު ރިޝާ، ސްވީޓްހިނާގެ، ހިތަދޫ

ޙާޟިރީ ވަކީލު:

އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ޝަމީލް، ޕްރިމިއަރ ޗޭމްބަރސް

އެލް.އެލް.ޕީ

އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތް

ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް އޮފީސް

ޙާޟިރީ ވަކީލު:

1. ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ނަޒީރު
2. ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ނައުޝާދު
3. ޕަބްލިކް ޕްރޮސިކިއުޓަރ އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު އަލްޖާދު ޢަލީ

ޖިނާއީ– ކުޑަކުއްޖަކާ ޖިންސީ ގޯނާ ކުރުން - ހައްޔަރު ކުރުމަށް އަމުރު ނެރުން ފަސޭހާކުރު ބަންދުކުރުމާ ގުޅޭ ނިންމުން – ހުރަސްއެޅިފައިނުވާ ގެއްލުމަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުން - ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާ- ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އުސޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާ - ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 03 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)، (ސ) - ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު ގެ 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) - ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާޢިދުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ)

ފިހުރިސްތު

ފަނޑިޔާރު މަހާޒު ޢަލީ ޒާހިރުގެ ރައުޔު 1

ތަޢާރުފު 1

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް 1

ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް 2

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމި ގޮތް 4

ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ނުކުތާތައް 4

އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް ދީފައިވާ ރައްދު 6

ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުނު ފަނޑިޔާރު ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުން 8

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު 11

ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކުރުން 13

ހުށަހެޅިފައި ނުވާ ހެއްކަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރުން 16

މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް 17

އުއްތަމަ ފަނޑިޔާރު އަޙްމަދު މުއުތަސިމް އަދުނާންގެ ރައުޔު 17

ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއްސުޢޫދުގެ ރައުޔު 17

ހުކުމް 18

بسم الله الرحمن الرحيم

އާމިނަތުޝިދާ ވ. ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

[2022] SC 33

ފަނޑިޔާރު މަހާޒު ޢަލީ ޒާހިރުގެ ރައުޔު (އެއްބަސް ފަނޑިޔާރު އަޒްމިރަލްޑާ ޒާހިރު އަދި ފަނޑިޔާރު ހުސްނުއްސުޢޫދު ތާއީދު ކުރައްވާފައި)

ތަޢާރުފު

1. މިއީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/40 ޤަޟިއްޔާ ނިންމާފައިވާގޮތް ބަދަލުކުރުން ކަމަށް ބުނެ، އާމިނަތުޝިދާ (ދިވެހިރައްޔިތެއްކަން އަންގައިދޭ ކާޑު ނަންބަރު A019781)، އެ ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމުން އެ މައްސަލަ ސުޕްރީމް ކޯޓުން ބަލާ ޤަޟިއްޔާއެވެ. މި މައްސަލައިގައި އިސްތިއުނާފު ކުރައްވާ ފަރާތަކީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހެވެ.

މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވާ ގޮތް

2. އިތުބާރުކުރެވޭ މަޢުލޫމާތެއްގައި ހުރި، އުމުރުން 6 (ހައެއް) އަހަރުގެ އަންހެން ކުއްޖަކަށް ޖިންސީ ގޯނާކޮށްފައިވާ ކަމަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މައްސަލައެއްގައި 24 މާރޗް 2022 ގެ 17:00 ގައި އާމިނަތުޝިދާ ހައްޔަރުކުރުމަށް ސ. ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C-CA/37/2022 ކޯޓު އަމުރު ނެރެފައިވެއެވެ.

3. 25 މާރޗް 2022 ގައި އާމިނަތުޝިދާގެ ބަންދާމެދު ބަލައި ނިންމުމަށް ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހުށަހެޅުމުން ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާ އާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އާމިނަތުޝިދާ ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C/MA/16/2022 ކޯޓު އަމުރުން ނިންމާފައިވެއެވެ.

4. ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C/MA/16/2022 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އާމިނަތުރިޝާގެ ފަރާތުން 6 އޮކްޓޫބަރު 2022 ގައި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅިއެވެ.

5. ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން އާމިނަތުރިޝާ ބަންދުކޮށްފައި ބެހެއްޓުމަށް ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމި ނިންމުމަށް ބަދަލު ގެންނަން ޖެހޭ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް 20 އޮކްޓޫބަރު 2022 ގައި ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/40 ޤަޟިއްޔާ އިން ކަނޑައަޅުއްވައިފައެވެ.

6. އާމިނަތުރިޝާގެ ވައްކަން ތުހުމަތު ކުރެވުނު މައްސަލައިގައި ދައުވާ ކުރުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމައި ދިނުމަށް އެދި 20 އޮކްޓޫބަރު 2022 ގައި ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތުގެ ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހުށަހެޅުމުން ދައުވާ ކުރެވޭ މިންވަރަށް އެ މައްސަލައިގައި ހެކި ލިބިފައިނުވާތީ، އެ މައްސަލައިގައި އާމިނަތުރިޝާގެ ވައްކަން ދައުވާ ނުކުރުމަށް ނިންމައި، 21 މާރޗް 2022 ގައި އެ މައްސަލަ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތަށް އަނބުރާ ފޮނުވާލާފައި ވެއެވެ. އަދި 21 އޮކްޓޫބަރު 2022 ގެ ރޭގަނޑުގެ ވަގުތެއްގައި އިސްތިއުނާފުކުރާ ފަރާތް ފުލުހުންގެ ބަންދުން މިނިވަން ކޮށްފައިވެއެވެ.

7. މިއީ އާމިނަތުރިޝާގެ ފަރާތުން ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/40 ޤަޟިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން އެ މައްސަލަ ބަލައި، އެ އިސްތިއުނާފުގެ މައްސަލައިގައި ސުޕްރީމް ކޯޓުން ކަނޑައެޅި ނިޔާއެވެ.

ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނިންމި ގޮތް

8. ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C/MA/16/2022 ކޯޓު އަމުރުގައި ޝަރީޢަތުން އެ އަމުރާމެދު އިތުރު ގޮތެއް ކަނޑައަޅަންދެން އާމިނަތުރިޝާ ބަންދުގައި އަމުރުކުރި ސަބަބު ތަފްސީލު ކުރަމުން ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ހުށަހެޅުނު ތިރީގައިވާ ހެކިތައް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

8.1- ކުއްޖާގެ މަންމައަށް ކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަނިޔާ ހިންގާފައިވާކަމުގެ ހާމަވެފައިވުން.

8.2- އަނިޔާލިބުނު ކުއްޖާގެ މެޑިކަލް ރިޕޯޓު

-8.3 ސުވާލުގައި ކުއްޖާގެ ބެލުމާ ހަވާލުވެ ހުރި ފަރާތުގެ ބަޔާން

.9 ހިތަދޫ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން ހިޔާކަން ބޮޑަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ބާރުވަޔި، "ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކުން ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[1] 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހިޔަބަސް ދެންނެވި ހިޔާނަތެން ނުކުޅޭ ފުރުވެގެ އިހުމާލުވުމާއި، މިފަދަ ކުށެއް އަޅުން ތަކުރާރުކޮށްފާން ކަމަށް ބެލެވިދާނެ މުޖުތަމަޢުގައި ހިމާޔަތް ކުޑަކުދިންގެ ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާކަމަށް" ކަމުގައި އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

.10 އާމިނަތުދިލްޝާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ ހާކިމު އޮފީސަރަކު ދުލެ ސަޚާބާތަށް ތަކުރާރު ކުރުން އެ ކޯޓުން އަންނަނިވި ކަންކަން އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

-10.1 މި މައްސަލައިގައި ހިބަސް ދޭންވީ މީހާގެ ބަޔާނުގައި ތުހުމަތުކުރެވޭ އާމިނަތުދިލްޝާ އަށް މަސައްކަތްކުރާ މީހާ ދިޔަކަމުގައި ފެނުނު ބުނާކަން.

-10.2 އާމިނަތުދިލްޝާ ބަލަހައްޓާ 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުޑަކުދިން ތިބި ކަމާއި، އެކުދިންނަށް މިފަދަ ޢަމަލުތަކުގެ ޝިކާރައަކަށް ވެދާނެ ކަމަށް ފެނުނު ބުނާކަން.

-10.3 އާމިނަތުދިލްޝާއަކީ ކުޑަކުދިން ބެލެހެއްޓުމާ ގުޅޭ ކަންކަމުގައި ސުވާލުކުރެވިދާނެ ފަރާތެއް ކަމަށްވެފައި، ކުއްޖާއާމެދު ހާމަކުރި ހިތްވަރާ މާލީ ކަންކަމުގެ ނުވަތަ، ކުއްޖާއާމެދު ޖިންސީ އަމަލު ހިންގުމުގެ ކުއްޖާގެ މަސްލަހަތު ކުރިއެރުމަށް، އެކުދިން ފޯރުކޮށްދެން ދައުލަތަށް، ވަޒީފާ ދިނުމާ ހިފެހެއްޓުމުގެ ކުއްޖާގެ ކުރިމަގު ފަރާތުން އެކަމަށް ފަރާތުން ތާޒާ ބަހައްޓައިގެން ފެންނަން ހުރިކަމަށް ފެނުނު ބުނާކަން.

-10.4 ހިބަސް ދީފައިވާ އެހެން ހިންގާ ބަސް، ސަފުހާތަކާ ކުއްޖާ ބުނާ ބަދަލުތައް ގެނެވިފައިވާކަން.

.11 މި ސަބަބުތަކާ ބަލާނަކުރާކަމަށް، މުޖުތަމަޢުގައި ހިމާޔަ ކުޑަކުދިންގެ ތަޙުޤީޤުކުރަމުންދާކަމަށް، ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ މައްސަލައިގެ ތަފްޞީލު މަޢުލޫމާތުގައި، ސަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން

[1] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2009

ބަންދުގައި ބަހައްޓަންޖެހޭ މީހެއްކަމަށް ފެންނާތީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާ ކުރާ މީހުންނާމެދު ގާއިބަ އުސޫލުތަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 35 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ތަޙްޤީޤު މަރުޙަލާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި އާމިނަތުދިޔާ ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފެންނަކަމުގައި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވެއެވެ.

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުން ނިންމި ގޮތް

12. އަރެސްޓުއަމުރު ރިމާންޑު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު: S2C/MA/16/2022 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރަމުން އާމިނަތުދިޔާގެ ވަކީލުން 04 (ހަތަރެއް) އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ހުށަހަޅައި، އެ ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބަހުސް ކޮށްފައިވެއެވެ. އާމިނަތުދިޔާގެ ވަކީލުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި މައްސަލަ ނިމިފައިވަނީ އާމިނަތުދިޔާ ދެކޮޅުގައެވެ. އާމިނަތުދިޔާގެ ވަކީލުން ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކާ އާމިނަތުދިޔާގެ ވަކީލުން ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ފޮނުވި ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތައް ކުރުގައިވާތީ، މި ނުކުތާތަކުގެ ތަފްސީލު ތިރީގައި ބަޔާންކޮށްފައި ވާނެއެވެ.

ސުޕްރީމް ކޯޓުގައި އިސްތިއުނާފުކުރި ނުކުތާތައް

13. ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/40 ފަސްއިއްޔާ އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް އެދި އާމިނަތުދިޔާގެ ވަކީލުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓަށް ހުށަހެޅި ހަތަރު އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާ ތިރީގައި މިވަނީއެވެ.

13.1- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، އާމިނަތުދިޔާ ހައްޔަރުކުރުމަށް އަމުރު ނެރުން ފަސްޖެހުމަކީ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމި މެޖިސްޓްރޭޓް ކުރިއަށް ގެންގޮސްފައިވުން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ[2] 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) އަދި އެ ޤަވާއިދުގެ 3 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފުވާގޮތަށް ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ އާމިނަތުދިޔާގެ ފަރާތުން ހަވާލާ ދީފައިވާ ޤާނޫނީ މާއްދާތަކާއި، (މާނަކުރުމުގެ

[2] ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016

ހަމަތައް ބަޔާންކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ[3] 12 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމެއްނެތި ކަމަށްވެސް ކަމަށް ބެލެން ހުރަހެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

13.2- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ހައިކޯޓު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ އަމުރަކީ[4] އެ އަމުރަކަށް އެދުނުގެ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ނެތް ފަރާތަކުން ޤާނޫނާ ޚިލާފަށް ހުށަހަޅާފައިވާ ދާއިރާގެ މައްސަލަ ނިންމާފައިވާ އަމުރެއްކަން ފެންނަން އޮތުމުން ކަނޑައެޅިގެން ޤާނޫނާ ޚިލާފު އިޖުރާއަތެއް ތަންފީޒުކުރަމުން ހައިކޯޓުން ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ޤާނޫނުގެ ތަޠުބީޤުކަން ގެއްލޭގޮތަށް އަދި ޤާނޫނުއަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާއާ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ކަމަށް ބެލެން ހުރަހެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

13.3- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، އިސްތިއުނާފު ކުރާ ފަރާތް ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ހައިކޯޓު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަމުރު[5] ނެރެފައިވަނީ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހުކުމް ބަދަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ކޯޓުން ރިޢާޔަތްކުރުން ލާޒިމުކަމަށް ކަނޑައަޅާފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމަކާ ނުލައިކަން ފާހަގަ ކުރުމުން ވެސް ހައިކޯޓުން އެކަމަށް އެކަށީގެންވާ ގޮތެއްގައި ރިޢާޔަތް ކުރުމެއް ނެތި ނިންމަވާފައިވަނީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމެވުމެއް ކަމަށް ބެލެން ހުރަހެއް ނުކުރެވޭނެއެވެ.

13.4- ހަތަރު ވަނަ ނުކުތާއަކީ، އާމިނަތުލް ތަޙުޤީޤު މަރުޙަލާގައި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުކުރުމަށް ހައިކޯޓު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން އަމުރު[6] ނެރުމުގައި އަނިޔާ ލިބުނު ކުއްޖާގެ ބަހެއް ހުށަހަޅާފައި ނުވަނީސް އަދި ހުށަހެޅުން ހުށަގެ ގޮތުގައި އެވަނަ ހެއްކެއް ނެތުމަކުން

[3] ޤާނޫނު ނަންބަރު 04/2011
[4] ހައިކޯޓު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގެ ނަންބަރު S2C/MA/16/2022 ކޯޓު އަމުރު
[5] އިބިދ
[6] އިބިދ

ކޯޓު އަމުރުގައި ހިލޭ ގޮތުގައި ބަޔާން ކުރުމަށްފަހު ވެސް ފަސޭހާރު ރިޢާޔަތް ކުރުމަށް ފަސޭހާރުގެ ކުރިމައްޗަށް ހުށަހެޅިފައިވާ ހުއްޖަތަކަށް ބުރަދަން ދިފާޢީވާކަން ފާހަގަ ކުރުމުން ވެސް އެކަމަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ހައިކޯޓުން ރިޢާޔަތް ކޮށްފައިވާ ކަމަށް ބެލުން ހުރަހަގި ނުކުތާއެވެ.

އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކަށް ދިފާޢީ ރައްދު

14. އާމިނަތުދީދީގެ ފަރާތުން ހުށަހެޅި އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާތަކަށް ރައްދުދެއްވުމުން ދައުލަތުގެ ފަރާތުން އަންނަނިވި ކަންކަން ފާހަގަ ކޮށްފައިވެއެވެ.

14.1- އިސްތިއުނާފީ ފުރަތަމަ ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވަނީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ތަޢުބީރުވާނީ ކޯޓެއްގައި ދިޔަ ފަސޭހާރުން މަސައްކަތްކުރާ ހާލަތުގައި ކަމަށާއި، މިކަމަށް ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ[7] 32 ވަނަ މާއްދާއިން ބާރުލިބޭ ކަމުގައެވެ. އަދި ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) ގައި ބަޔާންވެފައިވާ "އެއް ފަސޭހާރުންނަންވުރެ ދިޔަ ފަސޭހާރުން މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓެއްނަމަ" އިބާރާތް ހައިކޯޓުން މާނަކޮށް، އެ އަމުރުގައި ހަވާލާދީފައި އެ ވަނީ، "އެވަގުތު އެ ކޯޓުގައި މަސައްކަތްކުރަމުންދާ ފަސޭހާރުންގެ އަދަދު" ކަމުގައި ބަޔާންކޮށްފައި އެވަނީ ތަފްސީލުކޮށް ކަމުގައެވެ، އެ ނަޒަރު ގޮތަކަށް އެ މާއްދާ މާނަކޮށްފިނަމަ، އަމަލީ ގޮތުން އެ މާއްދާއަށް ތަންފީޒު ކުރެވޭނެ މާއްދާއެއް ނުވާކަމަށް ދައުލަތުން ބުނެފައިވެއެވެ.

14.2- އިސްތިއުނާފީ ދެވަނަ ނުކުތާގެ ރައްދުގައި، ދައުލަތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވަނީ، ބަންދުގައި ބަހައްޓަމުން ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ނެރުނު އަމުރުގައި އެ އަމުރު ނެރުއްވުމަށް އެދުނު ފަރާތަކީ، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް ކުރުމުގައި ތިއްވިރިޔާސަތުވެސް، އާމިނަތުދީދީ ބަންދުގައި ބަހައްޓައި ދިނުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދިނުމަށް ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި އެދިފައިވާ ފަރާތުން

---

[7] ގަވާއިދު ނަންބަރު 2021-SC-REG-01

ކަމުގައެވެ. އަދި އެ އަޑުއެހުމުގައި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ބައިވެރިވިކަމަށާއި، މި އުސޫލަކައި ކަންކަން މައްސަލަޔާއެކު ހުށަހެޅި ލިޔެކިޔުންތަކުން ފެންނަން ހުރިކަމުގައެވެ. އަދި އަމުރު ނުޖެހިނުމަށް އެދުމުގައި، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގައިވާ އިޖުރާއަތު ދައުލަތުން ފުރިހަމަކޮށްދިނުމާ ކަމަށާއި، މި ނުކުތާގައި ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ބަދަލުވާ ކަމުގައެވެ.

-14.3 އިސްތިއުނާފީ ތިންވަނަ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވަނީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ބަޔަކު އަމުރު ނެރުން ތަފްސީލު ރިޢާޔަތްކުރި ކަންކަން ތަފްސީލުކޮށް އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަމުގައެވެ. ނަމަވެސް، އެ ތަފްސީލުގައި ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ސިފަ އެ މާއްދާ ނުވަތަ އެ މާއްދާގެ ވަކިވަކި އަކުރުތަކާއި ބަޔާންކޮށްފައި ނެތްނަމަވެސް، އެއީ އެ ސަބަބަކަށްޓަކައި ޤާނޫނީ ގޮތުން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންކަމަށް ތަފްސީލު ރިޢާޔަތެއް ނުކުރުމުގެ ސަބަބުން އެ އަމުރު ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމުގައި ބުނެވޭނެ ސަބަބެއް ނުފެންނަކަމުގައެވެ.

-14.4 ހަތަރުވަނަ ނުކުތާގެ ޖަވާބުގައި ދައުލަތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވަނީ، ޝަކުވާ ކުރި ކުއްޖާގެ ބަޔާން ލިޔުމުން ބަޔާނެއްގެ ސިފައިގައި ހިމެނޭ ޑިސްކްރިޕްޓް ކޯޓަށް ހުށަހެޅިފައިނުވާ ނަމަވެސް، އެ އަމުރު ނެރުމާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި އެ ކޯޓުގައި ބޭއްވުނު އަޑުއެހުމުގައި، ފުލުހުންގެ އޮފިސަރު އެ ކުއްޖާގެ އިންޓަވިއުއެއް 24 މާރިޗް 2022 ގައި ވީޑިއޯ ރެކޯޑް ކުރެވިފައިވާ ކަމަށާއި، އެ އިންޓަވިއުގައި ކުއްޖާ ދެއްކި ވާހަކަތައް ތަފްސީލާ ހިއްސާ ކުރިކަމުގައެވެ. ކަންމިހެން އޮތުމުން ތަފްސީލުގެ ކުރިމަތިކަން ހުށަހެޅިފައިވާ ގޮތުކަން ތަފްސީލު ރިޢާޔަތްކުރި ކަމުގައި މި ހާލަތުގައި ބެލެވޭނެ ނުކުތާކަމުގައެވެ.

ހައްޔަރުކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުނު ފަނޑިޔާރު ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުން

15. އާމިނަތުދީދީގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކުރާ ގޮތުގައި އާމިނަތުދީދީ ހައްޔަރު ކުރުމަށް އަމުރު ނެރުނު ފަނޑިޔާރު، އެ އަމުރުގެ ދަށުން އާމިނަތުދީދީ ހައްޔަރުކުރެވުނު، ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްޓަކައި ބާއްވާ ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހެއް ކުރިއަށް ގެންދިއުން ގާނޫނާ ޚިލާފު. އަދި މި ބުނުމަށް، ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ބާރު ލިބިދޭ ކަމުގައި އާމިނަތުދީދީ ބުނެއެވެ. އެ މާއްދާގައި އޮންނަނީ،

> "އެއް ފަނޑިޔާރަކަށްވުރެ ގިނަ ފަނޑިޔާރުން މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓެއް ނަމަ، ހައްޔަރު އަމުރެއް ނެރުނު ފަނޑިޔާރު، އެ އަމުރަކާ ގުޅިގެން ހައްޔަރުކުރެވޭ މީހެއްގެ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ކަނޑައެޅުމުގެ މަޖިލީހަށް ބައިވެރިވެގެންނުވާނެއެވެ."

މިވަނީއެވެ. މި މައްސަލާ މިފަދައިން ޝަރީޢަތް ކުރިއަށްދާނީ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ގައިވާ ބައާންލެވިފައިވާ ކަމުގައިވާއިރު، އަދި އެއް ފަނޑިޔާރަކު މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓެއްކަމަށް ގަވާއިދުގެ އެ މާއްދާގެ (ހ) އިން ލިބޭ އިސްތިސްނާއަކީ ވީމާ އެ މާއްދާގެ (ބ) ހިމެނިފައިނުވާކަން އާމިނަތުދީދީގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކުރެއެވެ.

16. މި ނުކުތާގައި އިޖުރާ އާމިނަތުދީދީގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކޮށްފައިވާ، ހައްޔަރު ކުރުމުގެ އަމުރު ނެރުނު ފަނޑިޔާރު، އެ އަމުރާ ގުޅިގެން ބާއްވާ ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމުގެ އަޑުއެހުމުގައި ބައިވެރި ނުވެ، އެ ހާލަތުގައި ޝަރީޢަތް ކުރިމަތިލާ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 03 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) ގައިވާ ގޮތަށް ޖަމާލުކޮށް، އެ ދާއިރާގެ އެހެން މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަކުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމިދާނެ ކަމުގައެވެ. އަދި މިފަދައިން ޖަމާލުކުރުމުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގައިވާ ވަކިފަރާތަކަށް ނުޖެހި ޝަރީޢަތް ކުރެވުމުގެ ޙައްޤު ހިމާޔަތް ކުރެވި ޢަދާލަތު ކުރެވިގެންދާނެ ކަމުގައެވެ.

17. ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައިވާ ކޯޓް އަމުރެއް ނެރުއްވި ފަނޑިޔާރުގެ ޤާނޫނު ތަންފީޒުކުރާ އިދާރާތަކަށް ދޫކުރެވޭނީ ކަމަށް ބައްލަވާފައިވާ ކަންކަމުގައި އެ ފަދަ އަމުރެއް ދޫކުރުމުގައި އަދާކުރާނެ މައިގަނޑު އުސޫލުތަކެވެ. މި މައިގަނޑު އުސޫލުތައް

ބަލައިގެން މި އުސޫލުތަކުގެ އިތުރު ތަފްސީލު ބަޔާންކޮށްދެއްވާފައިވޭ ޝަރީޢަތް ކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނު އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައެވެ.

18. ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، އެ މާއްދާގައި ގިނަ ފަނޑިޔާރުން މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓުތަކާއި، އެއް ފަނޑިޔާރަކު މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓުތައް ހިނގަން ދެނެގަން އެ ދެ ބާވަތުގެ ކޯޓުތަކަށް ވަކި އުސޫލުތަކެއް ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. މި ގޮތުން އެއް ފަނޑިޔާރަކު މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓެއްނަމަ، ރުޖޫޢަތުގެ ޤަޟިއްޔާގައި އަދަދު ދުވަހުދުވަހަށް ހިއްސާކުރާ ދުވަސްތަކެއް ކަނޑައެޅުމާއި، ވިދިވިދިގެން ދެ ދުވަހު އެއް ފަނޑިޔާރަކު ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެވޭ ދުވަސްތަކުގައި ގޮތް ހަމަޖެހުމާއި، ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެވޭ ދުވަސްތަކުގައި ފަނޑިޔާރުން ދައުރުވާން ޖެހުން ފަދަ އެ މާއްދާގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ބައެއް އުސޫލުތަކުން އެންމެ ފަނޑިޔާރަކު މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓުތައް އިސްތިސްނާ ކޮށްފައިވެއެވެ.

19. ދެން މަރުޙަލާގެ ބައެއް ކޯޓުތަކަކީ، ޖިނާއީ ދާއިރާ ގޮތުންގައި އެންމެ ފަނޑިޔާރަކު މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓުތަކެވެ. އަދި އަނެއްބައި ކޯޓުތަކުގައި އެއް ފަނޑިޔާރަކަށް ވުރެ ގިނަ ފަނޑިޔާރުން މަސައްކަތްކުރެއެވެ. އެއް ފަނޑިޔާރަށްވުރެ ގިނަ ފަނޑިޔާރުން މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓުތަކުގައި، ފަނޑިޔާރުންގެ މަސައްކަތްތަކަށް ޤާނޫނުގައި އިންތިޒާމުކުރެވިފައި އޮންނަ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ފަނޑިޔާރު ބަދަލުކުރެވޭ ކޯޓުގެ މަސައްކަތަށް ނިސްބަތްނުވާ ހަވާލުކުރެވިފައިވާނެއެވެ. މީގެ ތެރޭގައި އިދާރީ ޗުއްޓީއާއި، ބަދަލުވުމާ ސަލާމަތް ސާމާއްޖެގައި ހުރުން ފަދަ ހަވާލުކުރުމަށް ހިމެނެއެވެ.

20. އެއް ފަނޑިޔާރަށްވުރެ ގިނަ ފަނޑިޔާރުން މަސައްކަތްކުރާ ކޯޓުތަކުގައި، އެންމެ ފަނޑިޔާރަކު ޝަރީޢަތް ދެން ތިބި ފަނޑިޔާރުން ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން މަސައްކަތް ނިންމުން ހަވާލުކުރުމަށް ޝަރީޢަތް އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޤާނޫނު އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) ތަޢާރުޒުވާ ނުކުތާތަކެކެވެ. ނަމަވެސް ތަޢާރުޒު ކޮށްފިނަމަ، އެކަމުން ޤާނޫނު ހާސިލު ކުރަން ބޭނުންވާ ނަތީޖާ ހާސިލު ކުރުވިދާނެ ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. މީގެ ވާޤިޢީ މިސާލަކީ ކުރިމަތިވެގެންވާ މައްސަލައެވެ. މި މައްސަލައިގައި ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި ތިބި މެޖިސްޓްރޭޓުން

މަސައްކަތް ކުރާއިރު، އެ ތިން މެޖިސްޓްރޭޓުން މި މައްސަލައިގައި ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމި ދުވަސްވަރު އެކި ސަބަބުތަކާހުރެ އެ ކޯޓުގައި ރަސްމީ މަސައްކަތަށް ނުނިކުމެއެވެ. އަދި އެ ތިން މެޖިސްޓްރޭޓުންގެ މަސައްކަތުގެ އިތުރުން ސ. ފޭދޫ ޝަރަފް ޤާޟީއާ ހަވާލުވެ ހުރީ މި މައްސަލައިގައި ބަންދުގެ އަމުރާމެދު ގޮތެއް ނިންމި މެޖިސްޓްރޭޓެވެ.

21. ދެން އޮތް ސުވާލަކީ، މި ހާލަތުގައި ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 03 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)[8] ގެ ދަށުން ހައްލެއް ލިބިދާން ހުއްޓެތޯ؟ މި ސުވާލުގެ ޖަވާބަށް ބަލާއިރު، ގަވާއިދުގެ 03 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ފަދަ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަކުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުން ނުވޭ ހާލަތްތަކެއް ކަމުގައި އެ މާއްދާގެ (ށ)[9] ގައި ބުނެފައިވާ ހާލަތެއް މި މައްސަލައިގައި ކުރިމަތިވެފައި ނުވެއެވެ. އެހެނީ މި މައްސަލައިގައި ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަން ތުހުމަތު ކުރެވޭ ފަރާތް ހާޒިރުކުރި ކޯޓުގައި އެވަގުތު މެޖިސްޓްރޭޓަކު މަސައްކަތް ކުރެއްވެވެ. އަދި ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާއާ ގާތްތިމާގެ ކަމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ސަބަބަކާހުރެ، އެ މެޖިސްޓްރޭޓް އެ މައްސަލައިން ތަނާޒުލްވާންޖެހޭ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެ، އެކަމާމެދު މި މައްސަލައިގެ ބަދަލު ކުރެވިފައި ނުވެއެވެ. މި ފަދަ ހާލަތެއް ކުރިމަތި ނުވާހިނދު އެ މާއްދާގެ (ނ) ގެ ދަށުން ހައްލެއް ހޯދަންޖެހޭ ހާލަތެއް އޮތް ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ނުދެކެމެވެ.

22. ކަންމިހެން ހުރިއިރު، ހައިކޯޓުން ފާހަގަކޮށްފައިވާ ފަދައިން ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނުގެ 204 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާއި ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ގަވާއިދުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ބ) މާނަ ކުރަންވާނީ، އެ ވަގުތަކު އެ ކޯޓުގައި މަސައްކަތް ކުރަމުންދާ ފަނޑިޔާރުންގެ ދަރަޖަގެ މައްޗަށް ރިޔާސަތު

[8] ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 03 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛ "މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ގޮތުގެ މަތިން އެމީހަކު ހުރި ރަށެއްގެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރަން ބަލާއިރު މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުން ނުވޭ ހާލަތެއް މެދުވެރިވެއްޖެނަމަ، ހާޒިރުކުރާނީ އެދާއިރާއަކާ ގާތްގުޅުން ހުރި މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަކަށް ނުވަތަ ކަނޑައަޅާ އެ ދާއިރާގެ އެހެން ކޯޓަކަށެވެ." މިގޮތަށެވެ.

[9] ޝަރީޢަތްކުރުމާބެހޭ ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤަވާއިދުގެ 03 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ)ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛ "މި މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބުނެފައިވާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުން ނުވޭ ހާލަތްތައް ކަމަށް ބަލާނީ އަންނަނިވި ހާލަތްތަކަށެވެ. (1) އެމީހަކު ހުރި ރަށުގެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުގައި މެޖިސްޓްރޭޓަކު ނެތުން؛ (2) ސަފަރުގައި ސަބަބުތަކަކާހުރެ އެމީހަކު ހުރި ރަށުގެ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓުން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަކަށް ފުރުޞަތު ހަވާލުވެފައިވާ މެޖިސްޓްރޭޓް ކަސްއެޅުވުން؛ (3) ގާތްތިމާގެކަމުގެ ސަބަބުން ނުވަތަ އެހެންވެސް ސަބަބަކާހުރެ ފަނޑިޔާރު ތަނާޒުލްވާންޖެހޭ ހާލަތު މެދުވެރިވުން." މިގޮތަށެވެ.

ކޮށްގެން ކަމުގައި އަހުރެން ދެކެމެވެ. އަދި މި ނުކުތާގައި ހައިކޯޓުގެ ނިންމުން ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމުގައި އަހުރެން ނުދެކެމެވެ.

މައްސަލަ ހުށަހެޅި ފަރާތުގެ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު

23. އާމިނަތު ޒީނާގެ ފަރާތުން ފާހަގަ ކުރާ ދެވަނަ އިސްތިއުނާފީ ނުކުތާގައި ފާހަގަކޮށްފައިވަނީ، ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ)[10] ގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން، މި މައްސަލައިގައި ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމަން ހުށަހަޅަންވާނީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކަމުގައެވެ. ނަމަވެސް މި މައްސަލަ ހިމަދު ޖުވެނައިލް ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވަނީ ފުލުހުން ކަމުގައެވެ، މިކަން ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށްފަހު، އެ ކޯޓުން ދޫކޮށްފައިވާ ކޯޓު އަމުރުންވެސް ސާފުކޮށް އެނގޭ ކަމުގައެވެ. އެ އަމުރުގައި އަމުރަކީ އެދުނު ފަރާތުގެ ގޮތުގައި ލިޔެފައިވަނީ "ދިވެހި ފުލުހުންގެ ޚިދުމަތް" މި ފަދައިން ކަމުގައެވެ. ކަންމިހެން އޮތުމުން މި މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވަނީ މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ޤާނޫނީ ހައިސިއްޔަތު ލިބިފައިނުވާ ފަރާތަކުންކަމުގައި ކަނޑައަޅަންޖެހޭނެ ކަމުގައެވެ.

24. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގައިވާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތާ އެއްގޮތަށް އެ ޤާނޫނުގެ ދަށުން ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާގެ އިޖުރާއަތުތަކަށް ފުލުހުންނަށް ފެނިއްޖެ ހިނދެއްގައި، ކުށުގެ ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާ ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓުމުގެ އަމުރެއް ހޯދުމަށް ކޯޓަށް ހުށަހަޅަނީ ދިވެހި ދައުލަތުގެ ފަރާތުން ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުން ކަމަށް އެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

10 ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހިންގާ ޚާއްޞަ އިޖުރާއަތުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ؛ "މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާފަދަ އަމުރެއް ކޯޓުން ނެރެދިނުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުގެ ބާރު ލިބިފައިވަނީ، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ހިނދެއްގައި، ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ބަޔާންކުރާ މިންގަނޑަކާ އެއްގޮތަށް، ޕްރޮސިކިއުޝަންގެ ބަދަލުގައި، އެފަދަ އަމުރެއް ނެރުމަށް އެދި މައްސަލަ ހުށަހަޅާނުވާނެއެވެ." މިފަދައިންނެވެ.

25. އަދި އެ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ، ކޮމިޝަނަރ އޮފް ޕޮލިސް، އެ ފަދައިން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމުގެ އަމުރެއް ހޯދުމަށް އެދި ކޯޓަށް ހުށަހަޅައި ދިނުމަށް އެދުނު ހާލަތެއްގައި ބަޔާންކުރާ ކަންކަން ބެލުމަށްފަހު ވީ އެންމެ އަވަހަކަށް އެ ފަދަ އަމުރަކަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް ކޯޓަށް މައްސަލަ ހުށަހަޅަންވާނެ ކަމުގައެވެ.

26. މި މައްސަލައިގައި ކަންހިނގާފައިވަނީ ފުލުހުންގެ ބަންދުގައި އުސޫލުންކަން ނުވަތަ ދޫކޮށްލައްވަން ބަލާއިރު، ދިވެހި ފުލުހުންގެ ހުށަހެޅުމުގެ ރިފަރެންސް ނަންބަރު MF/193054 " ބަންދާމެދު ގޮތެއް ނިންމުމަށް އެދި ހުށަހެޅި ފޯމާ ބަލާފައި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލް 25 މާރިޗު 2022 ގައި ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓަށް ސިޓީއެއް[11] ފޮނުވާފައިވެއެވެ. މި ސިޓީ ފޮނުވީ އަންނަ އިރު، ސިޓީގައި ބަޔާންކޮށްފައިވަނީ ސިޓީގައި، "ހަވާލާދީފައިވާ ފޯމުން، ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކޮށްދިނުމަށް އެދި ދިޔަ ކޯޓަށް ހުށަހަޅާފައިވާ މައްސަލައެއް.." މި ފަދައިންނެވެ. މި އިބާރާތުން ދޭހަވަނީ މި މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވަނީ ފުލުހުން ކަމުގައެވެ.

27. ނަމަވެސް މި ސިޓީގައި މައްސަލައިގެ ތަފްސީލުތައް ބަޔާންކުރުމަށްފަހު "މި މައްސަލައިގައި ތުހުމަތު ކުރެވޭ އާމިނަތު ދިނާ މައްސަލައިގެ ތަހްޤީޤު މަރުޙަލާއާއި، ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާ ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓައި ދިނުމުގެ އަމުރެއް ނެރެދެއްވުން އެދި ދަންނަވަމެވެ." މި ފަދައިން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އަދި މި ސިޓީގައި އަޑުއެހުން ތާވަލު ކޮށްދިނުމަށް އެދޭ ފޯމާއި ރިޕޯޓާއި، ސިޓީއާއެކު މި މައްސަލައިގައި އެހެނިހެން ނެގިފައިވާ ބަޔާންތަކާއި، ތުހުމަތުކުރެވޭ ފަރާތުގެ ހައްޤާ ދޭ ޖިނާއީ ރެކޯޑް ފަދަ ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

28. މި ކަންތައްތަކުގެ އިތުރަށް މި މައްސަލައިގައި ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރު ކުރި ޝަރީޢަތުގެ މަޖިލީހަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހާޒިރުވެފައިވެއެވެ. އަދި އެ އަޑުއެހުމަށްފަހު ނެރުއްވާ ބަންދު އަމުރުން އެ އޮފީހުން އެ މަޖިލީހުގައި ބައިވެރިވެފައިވާކަން އެނގެއެވެ. މިހެންކަމުން ކަމެއް މިހެން

[11] ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ނަންބަރު 196-SNB/S02C/2022/57 ސިޓީ

ހުރިނަމަވެސް، ބަންޑާރުގެ ގޮތެއް ނިންމުމަށްފަހު، އާމިނަތުދީދީ ޝަރީޢަތް ނިޒާމުނުން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނުކުރެވޭނެ ކޮޅުމަތިކުރުމުގައި، އަމުރަކީ އުޅުން ފަރާތްކަމުގައި ތިއްބެވިކަން، "ދުވާލު ފުރުޞަތުގެ ހުރުމަތް" އެވެ.

29. މި ބަޔާންކުރި ކަންކަމުގެ އަލީގައި، މައްސަލަ ހުށަހަޅާފައިވާ ފުރުޞަތުގެ ހުރުމަތުގެ ފަރާތުން ކަމުގައި އަހުރަނުން ނުފެނެއެވެ. ނަމަވެސް އަހުރަން އެއްބަސްވެ. މި މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ އިޖުރާއަތުގައި އިތުރަށް ފުރިހަމަ ކުރަންޖެހޭ ކަންކަން އެބަހުއްޓެވެ. މައްސަލަ ހުށަހެޅުމުގެ ބަޔާންތަކުގައި ފާހަގަކުރެވޭ ސިޓީގައި ފުރުޞަތުގެ ޗޯދަކަށް ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައާ ބާއްޖަވެރި ނުވިނަމަ، އިތުރަށް ފުރިހަމަކުރެވޭނެ. އަދި ނުކުތް އަމުރުގައި އަމުރަކީ އުޅުން ފަރާތަކީ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް ކަމުގައި އޮތް ނަމަ އިތުރަށް ފުރިހަމަވާނެއެވެ. ނަމަވެސް މިކަންކަން މިހެން ހުރުމުގެ ސަބަބުން މި އިޖުރާއަތް ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމުގައި އަހުރަން ނުދެކެމެވެ. އަދި މިއީ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 20 ވަނަ މާއްދާގެ ރައްކާތެރިކަން ގެއްލޭ ގޮތަށް އަދި ޤާނޫނު އަސާސީގެ 142 ވަނަ މާއްދާ އާއި 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމުގައި އަހުރަން ނުދެކެމެވެ.

30. މި ބަޔާންކުރި ކަންކަމުގެ އިތުރުން މި އަޕީލުކަމުގެ މަރުޙަލާ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހަށް ދިނުމަށް އަހުރަން ބެލިބެލީ އަނެއް ސަބަބަކީ، މި މައްސަލައިގައި އާމިނަތުދީދީގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ކުށްތަކަކީ ހަމައެކަނި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާ އުސޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެފައިވާ ކުށްތަކެއް ކަމުގައި ނުވުމެވެ.

31. ކަންމިހެން ހުރުމުން މި ނުކުތާގައި ދިފާޢުކުރުމުގެ ހައްޤުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމުގައި އަހުރަން ނުދެކެމެވެ.

<u>ރިޢާޔަތް ކުރަންޖެހޭ ކަންކަމާއި ރިޢާޔަތް ކުރުން</u>

32. އާމިނަތުދީދީގެ ފަރާތުން ފުރަގަހުން ތެދުވެރި އިސްތިއުނާފު ނުކުތުމާއި ބެހޭގޮތުން، ކުރިމަތިކުރާ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ޢަމަލުކުރާ އުސޫލުތަކާބެހޭ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި

އެ ޤާނޫނުގެ 30 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން ހުށަހަޅާ މައްސަލައެއްގައި އަމުރެއް ކުރުމުގެ ކުރިން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންތައްތަކެއް 32 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އިން ފެށިގެން (ވ) ގެ ނިޔަލަށް ބަޔާންވެފައިވާއިރު، ހިތަދޫ މެޖިސްޓްރޭޓް ކޯޓު އަމުރުގައި އެއިން އެއްވެސް ކަމަކަށް ރިޢާޔަތް ކޮށްފައިނުވާ ކަމުގައްޔާއި، އަދި އެއިން ކަމަކަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރި ސަބަބުވެސް އެ އަމުރުގައި ބަޔާންކޮށްފައި ނުވާކަމުގައެވެ.

33. ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހާއްސަ އުސޫލުތަކަކަށް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގައި ބަންދުގެ އަމުރު ނެރުމުގެ ކުރިން ރިޢާޔަތްކުރަންޖެހޭ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި އަންނަނިވި ކަންކަން ހިމެނިފައިވެއެވެ.

-33.1 ސިއްޙީ، ނަފްސާނީ، އަދި ސައިކިއެޓްރިކް ދާއިރާގެ ތަޖުރިބާކާރުން އެކަމާގުޅޭގޮތުން ދެކޭގޮތް.

-33.2 ކުށުގެ ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ މީހާ ކޮށްފައިވާ ކުށް.

-33.3 ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ ކޮށްފައިވާ ކުށުގެ ސަބަބުން ގެއްލުން ލިބިފައިވާ ކުއްޖާގެ ޙާލަތާއި އެ ކުއްޖާގެ އުމުރު.

-33.4 ކުށް ކޮށްފައިވަނީ ކުޑަކުއްޖާއަށް އިތުބާރު ކުރެވޭ މަޤާމެއްގައި ހުރި މީހަކުކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.

-33.5 ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވޭ މީހާގެ މާޒީގައި، އޭނާގެ މައްޗަށް އެފަދަ ކުށުގެ ތުހުމަތު އުފުލިފައިވާކަން ނުވަތަ ނޫންކަން.

-33.6 އެކުށް ތަޙްޤީޤުކުރުމަށް އޭނާ އެހީތެރިވެދީފައިވާ މިންވަރު.

-33.7 ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާގެ ޖިންސާއި ކުށުގެ ރެކޯޑް.

-33.8 ތަޙްޤީޤުގެ މަރުޙަލާއާއި ޝަރީޢަތުގެ މަރުޙަލާގައި ބަންދުގައި ނުބަހައްޓައިފިނަމަ، ކުށުގެ ތުހުމަތުކުރެވިފައިވާ މީހާ އިތުރު ކުށެއް ކޮށްފާނެކަމަށް ނުވަތަ ހެކި ފޮރުވާލާނެކަމަށް ނުވަތަ ހެކިންނަށް ނުފޫޒު ފޯރުވާނެކަމަށް ބެލެވޭ ނިސްބަތުގެ ބޮޑުކަން.

-33.9 މައްސަލައާ ގުޅުންހުރި އެހެނިހެން ހެއްކާއި ޤަރީނާއާއި ޙާލަތު.

34. އާމިނަތުތިރުނާ ޝަރީޢަތް ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބެހެއްޓުމަށް ނިންމައިފާ އަމުރުގައި ތަފުސީލުކޮށް، ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކުރި ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ. އެ ކަންކަމުގެ ތެރޭގައި ތުހުމަތު ކުރެވޭ ފަރާތަކީ ކުށްކުރިން ތަޢުލީމު ހާސިލު ކުރަމުންދާ ސްކޫލެއްގެ ޖިންސާރުގެ މަގާމެއްގައި ހުރި މީހެއްކަމާއި ކުއްޖާގެ މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓުން ކުއްޖާގެ ކުރިމަތީ ފަރާތުންނާއި ފުރަގަސް ފަރާތުން ގެއްލުން ލިބިފައިވާ ކަމަށާއި، އެ ގެއްލުންތަކަކީ ތާޒާ ގެއްލުންތަކެއް ކަމުގައެއްނުވާތީ މި މައްސަލައިގައި ހެކިބަސް ދޭން ތިބި މީހުންގެ ތެރޭގައި ތުހުމަތު ކުރެވޭ ފަރާތާއެކު މަސައްކަތްކުރާ އެހެން މީހުން ތިބި ކަމުގައިވާތީ، ތުހުމަތު ކުރެވޭ ފަރާތް ބަންދުގައި ނުބަހައްޓައިފިނަމަ، އެކަން ބަލަހައްޓަމުންދާ އުމުރުން 18 އަހަރުން ދަށުގެ ކުދިންނަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ ކުށްފަދަ ކުށުގެ ސިފަކުރާކަން ވެދާނެ ކަމުގައި ބެލެވުން ފަދަ ކަންކަން ބަޔާންކޮށްފައިވެއެވެ.

35. އަޅުގަނޑުވެސް އެއްބަސްވަމެވެ. މި ބަޔާންކުރި ހުކުރާކަމުގެ މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރު ބަޔާންކުރައްވާފައި، އެއީ ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހަރުކަށި އުސޫލުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގެ 32 ވަނަ މާއްދާގެ ދަށުން، އެ މާއްދާގައިވާ ވަކިވަކި އަމަލުތަކާ ގުޅޭގޮތުން ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެންނަމަވެސް، އެ އަމަލުތަކަށް އަމުރުގައި ލިޔުނު، އެ އަމަލުތަކާ ވަކިވަކިން ބަލާލާ ދީފައި ނުކުތުމަކީ، އެ ކަންކަމަށް ފަނޑިޔާރު ރިޢާޔަތްކޮށްފައިނުވާ ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ނުދެކެމެވެ. އަދި މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެންވެސް ކުރިން އިޝާރާތްކުރި ގޮތުން ހުޅުމާލޭ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން ބަންދަށްފޮނުވި ގޮތް ހިނދުގައި އަމުރެއް ނިންމައިފާސް، ހަމައެކަނި ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހަރުކަށި އުސޫލުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައި ބަޔާންވެފައިވާ ކުށްތަކުގެ ތުހުމަތު ކުރެވުން އެ ކޯޓަށް ހުށަހެޅުން މައްސަލައާ ކުރެވެން ނޫންކަން ފާހަގަ ކުރަމެވެ.

36. އެހެންކަމުން މި ނުކުތާގައި ހުޅުމާލޭ ޑިސްޓްރިކްޓް ކޯޓުން އާމިނަތުތިރުނާގެ ބަންދުމުއްދަތު ގޮތެއް ނިންމައި ދޭ އަމުރު ނިންމައިފާސް ކުޑަކުދިންނަށް ޖިންސީ ގޯނާކުރާ މީހުންނާމެދު ހަރުކަށި އުސޫލުތަކެއް ޢަމަލުކުރުމުގެ ޤާނޫނުގައިވާ ގޮތުގެ މަތިން ހެއްކަށް ރިޢާޔަތްކޮށްގެން ކަމުގައި އަޅުގަނޑު ދެކެމެވެ. އަދި

ހައިކޯޓުގެ އެ ނިންމުން ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމުގައި ނުދެކެމެވެ. އަދި މިއީ ހައިކޯޓުން ޤާނޫނުއަސާސީގެ 42 ވަނަ މާއްދާގެ (ރ) އާ ޚިލާފަށް ނިންމާފައިވާ ނިންމުމެއް ކަމުގައި ވެސް އަޅުގަނޑު ނުދެކެމެވެ.

މުރާޖަޢާގައި ނުވާ ގެއްލުމަކަށް ޢިއްތިރާޒް ކުރުން

37. އާމިނަތުދީދީގެ ވަކާލާތުން ފާހަގަ ކުރާ އެންމެ ފުރަތަމަ ނުކުތާގައި ފާހަގަ ކޮށްފައިވަނީ މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ މުލްކިއްޔަތު ދަޢުވާ ސާބިތު ކުރި ކުއްލިގެ ބަޔާއް މުރާޖަޢާއަށް ނުވާކަމުގައެވެ. އަދި އެ ފަރާތުން ކުއްލިގެ ބަޔާއް މުރާޖަޢާއަށް ނުގެނައަކަމުން، ކުއްލިގެ ބަޔާ، އެހެން ހިސާބަށް ގެނައުމުގެ ކަމުގައި އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވަނީ، ދަޢުވާ މުރާޖަޢާއަށްނުވާ ގޮތަކަށް މުރާޖަޢާކުރުން ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައެވެ. އަދި މިކަން މިފަރާތުން ހައިކޯޓުގައި ފާހަގަ ކުރުމުން ހައިކޯޓުން މިކަމަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ޢިއްތިރާޟްކޮށްފައި ނުވާކަމުގައެވެ.

38. މި ނުކުތާއާ ގުޅިގެން ދައުލަތުގެ ވަކާލާތުން ދަށުކޯޓުގައިވާ ވާހަކަތަކަށް ބަލާއިރު، ބަންދާމުދު ގޯތި ނިންމުމަށް އާމިނަތުދީދީ ހިމެނޭ މުލްކިއްޔަތު ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުންނެވެ، ޝަރުޢީކޯޓުގެ އިންތިޤާލު ވީއިރު ރަސްމީ ކުރުވިފައިވާ ނަމަވެސް، އެ ކޯޓުގެ އިންތިޤާލު ބަޔާނާގެ ސިފައިގައި އެ ކޯޓުން މުރާޖަޢާއަށް ނުވާކަމުގައި ބުނެފައެވެ. އެހެން ނަމަވެސް ޝަރުޢީ ކޯޓު ރަޖިސްޓަރީގައިވާ ކަންކަން އެ ކޯޓުން ހާޒިރުކުރި ޤާނޫނުގެ އަސާސީ ޝަރީޢަތުގެ މަސްލަހަތު މުރާޖަޢާ ކަމުގައެއްނާއި، ބަންދާމުދު ގޯތި ނިންމައިދިނުމަށް އެދި ޤާނޫނުގެ ވަކާލާތުން މުރާޖަޢާކުރައިވާ ގޮތުގައި ލިޔުންތައްވާ ހިސާބުގެ ގޯތިގައި ކުއްޖާ ބޭނާ ބޭނުން ހިފިނުގައިވާކަން ފާހަގަ ދައުލަތުން ފާހަގަ ކުރެއެވެ. މިކަންކަމަށް އިސްތިޤްރާރު ކުރާ ވަކާލާތުން އިންކާރުގެ ނުކުރެއެވެ. ކަންމިހެން މުޅިން ކުއްޖާ ބޭނާ ބޭނުމަކީ، އެ ބޭނުމެއްގެ ޝަރީޢަތުގެ މަޤްޞަދުގައި ވާހަކަ ދެކެވިގެން ނުވާ އެއްބަސް ކަމުގައި ނުބެލެވޭނެއެވެ.

39. ޝަރުޢީ ކޯޓުގެ ބަޔާ، މި މައްސަލައިގައި އެހެންނަމަވެސް ލިޔެވިފައިވާ ހިސާބުގެ ތަފްސީލު އެއް ގެންގުޅެވެ. ބަހުސްގެ ބޭނުމަށްޓަކައި، ކޯޓުގެ ބަޔާއް މުރާޖަޢާއަށް ނުވާކަމުގައި ބެލިނަމަވެސް، މި މައްސަލައިގައި ކޯޓުގެ މަޢުލޫމާތު ކޯޓުގެ ބަޔާނުން ކަންހިސާބު ވާފައިވާ ގޮތް ރަޖިސްޓަރީގައިވާ ގޮތަށް،

ކުއްޖާގެ މެޑިކޯ ލީގަލް ރިޕޯޓާއި، ސުވާލުގައި ކުއްޖާ ބުނުމާ ބަޔާންވެ ހުރި ފަރާތުގެ ބަޔާން ހުރަހެޅިފައިވުމުން، މި ހާދިސާގައި ހުރި ހުކުމް ޤާނޫނު ތަޢުރީފު ކުރާ މިންވަރަށް މި ހުކުމަކުން ހުރި ދިޔައުވެ. އަދި މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުގެ ކުރިމައްޗަށް ވަކި ހުއްޖަތް ހުރަހެޅިފައި ނުވުމަކީ، ހުރަހެޅިފައިވާ އެހެން ހުކުމަކުން ދީބާ ބުރަދަނުން ނުވެގެން ކަމެއް ނޫނެވެ.

40. ހައިކޯޓުގެ ނިންމުމަށް ބަލާއިރު، ހުރަހެޅިފައިވާ ހުކުމަކަށް ރިޢާޔަތް ކުރުމާމެދު އެ ކޯޓަށް ހުރަހެޅުން އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކާމެދު އެ ކޯޓުން ނިންމާފައިވާ އެއް ނިންމުމެކެވެ. އެއީ މި މައްސަލައިގައި ހިމެނޭ ފުރިހަމަ ޝަރުޢީ ކޯޓުން ގޮތުގައި ނިންމާފައިވާ ހުރަހެޅިފައިވާ ހުކުމަކަށް ރިޢާޔަތްކުރުމުގެ ކަމުގައި ނިންމުމެވެ. ކަންމިހެން އޮތުމުން ހައިކޯޓުން މި ނުކުތާއަށް އެއްވެސް މިންވަރަކަށް ރިޢާޔަތް ނުކުރާ ކަމުގައި އަޅުގަން ނުދެކެމެވެ. އަދި މި ނުކުތާގައި ހައިކޯޓުން ނިންމާފައިވާ ނިންމުން ޤާނޫނާ ޚިލާފު ކަމުގައިވެސް އަޅުގަން ނުދެކެމެވެ.

މައްސަލަ ނިންމަން ފެންނަ ގޮތް

41. މަތީގައި ތަފްޞީލުކޮށް ބަޔާން މިހުރި ކަންކަން އެ ގޮތަށް ހުރުމުގެ ސަބަބުން މި މައްސަލައިގައި އާދިއްލަތުގެ ފަރާތުން ހުރަހެޅިފައިވާ އިސްތިއުނާފު ނުކުތާތަކުގެ މައްޗަށް ބިނާކޮށް، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/40 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޤާނޫނީ ސަބަބެއް ނެތުމުން ކަނޑައަޅައި މި މައްސަލަ ނިންމަން ފެނެއެވެ.

ޢުއްމީދު ފަރިޔާދު އަސްލަމު މުޖުތަމަޢު ޙައްޤުނަގާ ޙައްޤު

42. މި މައްސަލައިގައި ފަރިޔާދު މަރާލި އަޑި ޖަރީމާގެ ޙައްޤަކަށް އަރުވަން ޤާއިމުކުރަމެވެ.

ފަރިޔާދު ދުސްތޫރީ ޙައްޤުގެ ޙައްޤު

43. މި މައްސަލައިގައި ފަރިޔާދު މަރާލި އަޑި ޖަރީމާގެ ޙައްޤަކަށް އަރުވަން ޤާއިމުކުރަމެވެ.

ހުކުމް

ދެންފަހެ، އިސްވެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކާއި އެގޮތުގެމަތިން ހުކުމުން، ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2022/HC-B12/40 ޤަޟިއްޔާގެ ހުކުމަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ފަދަ ޝަރުޢީ ސަބަބެއް ނެތްކަމަށް މި މަޙްކަމަށް ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ސުޕްރީމް ކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައިފީމެވެ.

މި ޤަޟިއްޔާ ބަލައި ހުކުމް ކުރީ:

މަޙްމޫދު އަލީ ޒާހިރު | ޢަބްދުﷲ ޑީދީ | ޢަބްދުލްޣަނީ މުޙައްމަދު | ...

ޙުސައިން ޝަހީމް | އަޙްމަދު މުޢުތަޞިމް އަދުނާން | މަޙްޖޫ ޢަލީ ޝާހިދު

(ރިޔާސަތު)